

'ท้อป' แจงทบทติกเก่าแก่แพรว ชี้ฐานพัง-ต้องก่อสร้างใหม่

'วรารุช' ยันต้องรื้อทิวอาคารไม้ 131 ปี เหตุฐานรากคอนกรีตพัง
ต้องทำใหม่ ยันประกอบใหม่เหมือนเดิม (อ่านต่อหน้า 10)

ต่อจากหน้า 1

ทบทติก

'วรารุช' แจงทบทติกไม้ 131 ปี

กรณีกระแสวิพากษ์วิจารณ์โครงการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารศูนย์เรียนรู้การปฐมนิเทศสวนรุกขชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ต๋ำ สวนรุกขชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ต๋ำ อำเภอเมืองแพร่ อายุเก่าแก่กว่า 131 ปี ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 (แพร่) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ล่าสุดนางกานต์เปรมปรีดี ชิตานนท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ สั่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน นายวรารุช ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) เปิดเผยว่า ได้รับรายงานจากนายธัญญา เนติธรรมกุล อธิบดีกรมอุทยานฯ ย้ำว่าเป็นการซ่อมแซม แต่การซ่อมครั้งนี้เป็นการขอมงบประมาณจากจังหวัด และเนื่องจากการซ่อมอาคารไม้ทั้งหลัง ไม้ทุกแผ่นกองอยู่ข้างๆ ไม่ได้หายไปไหน สาเหตุที่ต้องรื้อไม้ลงมาเพราะฐานรากคอนกรีตของอาคารเสื่อมสภาพ การจะซ่อมได้ต้องทุบทิ้งก่อน และต้องทำฐานรากใหม่ พอทำฐานรากเสร็จแล้ว ก็มาประกอบตัวอาคารใหม่ เมื่อประกอบใหม่ก็มีคนบอกว่าไม่เหมือนเดิม แต่ถ้าไม่ซ่อมก็พัง ถ้าซ่อมแล้วฐานรากไม่แข็งแรงก็พังอีก ในเมื่อฐานรากพังคอนกรีตพังไปแล้วเพราะผ่านมาเป็น 100 กว่าปี ต้องมาหล่อกันใหม่ เข้าใจได้ว่าต้องเอาไม้ออกทิ้งหลังก่อน เมื่อทำฐานรากเสร็จแล้วก็จะใช้ช่างฝีมือทำเข้าไปใหม่ ส่วนที่หลายฝ่ายเป็นห่วงว่าเมื่อบูรณะแล้วจะกลับมาเหมือนเดิมหรือไม่ หลายอาคารที่มีการบูรณะรูปแบบที่ทำออกมาแล้วก็เหมือนเดิมแต่สีอาจจะผิดเพี้ยนไปบ้าง แต่เชื่อว่าทาง จ.แพร่ มีช่างที่มีฝีมือ จึงเชื่อว่าการประกอบอาคารหลัง

การบูรณะจะกลับมาเหมือนเดิมได้

ขึ้นประกอบเข้าเหมือนเดิมยาก

นายธีรวิทย์ กล่อมแล้ว อาชีพสถาปนิก และประธานภาคีเครือข่ายอนุรักษ์เมืองเก่าแพรวกล่าวว่า การที่จะรื้อถอนอาคารหรือปรับปรุงโครงสร้าง อนุรักษ์อย่างจะประกอบเข้ากันเหมือนเดิมได้ ต้องมีการทำเครื่องหมาย หรือบอกวาซันส่วนที่รื้อออกมานั้น อยู่ตรงส่วนไหนของอาคาร และที่สำคัญที่สุด อาคารบอมเบย์เบอร์มิงห์ หลังที่ถูกทุบทำลายนั้นเป็นสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าของช่างฝีมือในอดีต ที่ผสมผสานระหว่างฝีมือช่างพื้นบ้านกับช่างทางตะวันตก จึงเรียกอาคารนี้ว่าเป็นอาคารลักษณะอาณานิคม คือการผสมผสานระหว่างตะวันตกและช่างพื้นบ้านของไทย ที่เด่นคือการเข็รอยต่อระหว่างหัวเสาที่เรียกว่า การเข้าแบบหัวเทียน คือการต่อไม้แบบให้เข้าล็อก ยึดด้วยตัวเองไม่มีตะปูตอกและหาญได้ยาก สำหรับเทคนิคการเข้าเสาแบบหัวเทียนที่ว่าในปัจจุบันไม่ค่อยมีให้เห็น อีกทั้งอาคารดังกล่าวเป็นการก่อสร้างแบบผสมผสานระหว่างตะวันตกที่มีอากาศค่อนข้างหนาวเย็น และตะวันออกบ้านเมืองเรที่มีอากาศร้อน จึงทำให้เห็นการก่อสร้างอาคารมีระเบียบที่สวยงาม และช่องลม ที่แปลกตา นอกจากนี้ ยังมีการประดับด้วยศิลปะทางเหนือ ลายฉลุต่างๆ ที่สวยงามด้วย เป็นที่น่าเสียดายสิ่งเหล่านี้หาชมได้ยากในปัจจุบัน เพราะไม่สามารถประเมินคุณค่าที่เสียได้ ทำให้สิ่งที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อจิตใจของคนเมืองแพร่ และผู้ที่ได้รับทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และที่สำคัญงบประมาณ 4.56 ล้านบาท คงไม่เพียงพอที่จะสร้างกลับมาใหม่ให้เหมือนเดิม

ชัดฐานรากไม่แข็งแรงแค่อ่าง

ด้านนายเดชา ชัยชนะ อดีตผู้อำนวยการกรมทางหลวง และวิศวกร กล่าวว่า ในการเข้ามาดำเนินการของบริษัทรับเหมาดังกล่าวในตอนแรกคือการปรับปรุงและซ่อมแซมนั้น เมื่อทำการรื้อบางส่วนพบว่าฐานรากไม่แข็งแรง ทำให้ต้องมีการรื้อถอนไปหมด เป็นการอ้าง

มากกว่า เพราะก่อนการก่อสร้างนั้น ฐานรากจะแข็งแรงหรือไม่แข็งแรงนั้นอยู่ที่พื้นที่ดินตรงที่ก่อสร้าง เพราะได้ทดสอบมาแล้วว่าการก่อสร้างอาคารดังกล่าวเป็นการใช้รากฐานของฐานแผ่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ดังกล่าว เพราะไม่ใช่ที่ลุ่มจะสร้างอะไรต้องมีแบบแปลนที่ชัดเจนเพื่อนำมาคำนวณและเริ่มปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับโครงสร้างไม่ใช่เป็นในลักษณะที่เกิดขึ้นกับอาคาร ว่าให้ผู้รับเหมาบอกแล้วค่อยทำแปลน ตนทำอาชีพ

วิศวกรรมมาชีวิต ไม่มีที่ไหนในโลกทำกัน

แจงกรมกำหนดอาคารโบราณ

นายสายกลาง จินดาสู นักโบราณคดีชำนาญการ สำนักศิลปากรที่ 7 เชียงใหม่ กำกับดูแลแหล่งโบราณสถานใน 8 จังหวัดทางภาคเหนือ กล่าวถึงการเป็นโบราณสถานของอาคารว่า โดยกฎหมายกำหนดว่า อาคารที่มีความพิเศษในลักษณะรูปแบบแห่งการก่อสร้าง ถือเป็นโบราณสถาน ความสำคัญของข้อนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาด ความอลังการ แต่ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของอาคารนั้นที่สะท้อนช่วงเวลา เรื่องราว และบริบททางสังคม อาทิ อาคารในสมัยรัชกาลที่ 5-6 ที่มีผนังหนา กล่าวคือ หนาประมาณ 40-60 เซนติเมตร เพราะอาคารยุคนั้นยังไม่มีระบบคาน แต่ใช้ผนังรับน้ำหนัก จึงเป็นตัวแทนของยุคสมัยและวิวัฒนาการบ้านเมืองในการก่อสร้างได้ ในเชียงใหม่ที่มีอาคารลักษณะนี้ อาทิ หอคอยป้าสามกษัตริย์ ศาลแขวงเชียงใหม่เดิม เรือนจำหญิงเชียงใหม่ ซึ่งสร้างขึ้นในยุคเดียวกันราว พ.ศ.2451-2462 ถือเป็นโบราณสถาน นอกจากนี้ อีกข้อบ่งชี้คือ ประวัติแห่งอสังหาริมทรัพย์ ถ้าอาคารนั้นมีประวัติศาสตร์มีความสำคัญไม่ว่าจะเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับบ้านเมืองหรือความเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือตัวบุคคล อาคารนั้นก็เข้าเกณฑ์ความเป็นโบราณสถานได้ ที่สำคัญ แม้เพียงเข้าเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งก็อาจเป็นโบราณสถานที่ถูกกฎหมายคุ้มครองได้ ดังนั้น หากไม่แน่ใจว่าอาคารนั้นเป็นโบราณสถานหรือไม่ ให้ลองใช้หลักการกว้างๆ ดังกล่าวพิจารณาเพื่อความรอบคอบ

รื้อทำลายเจอดุก7ปี-ปรับ7แสน

นายสายกลางกล่าวต่อว่า ในส่วนของโบราณสถานประกาศขึ้นทะเบียน มักไม่เป็นปัญหาเพราะมีรายการในสารบบชัดเจนอยู่แล้ว แต่โบราณสถานที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน กฎหมายให้นิยามโบราณสถานไว้ว่า ต้องเป็นอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีเกณฑ์ 3 ข้อหลักที่ใช้พิจารณา คือ 1.อายุ 2.ลักษณะ 3.ประวัติ แห่งอสังหาริมทรัพย์นั้น

มติชน

Matchon
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,100

Section: First Section/หน้าแรก

วันที่: พุธที่ 18 มิถุนายน 2563

ปีที่: 43

ฉบับที่: 15439

หน้า: 1 (บนซ้าย), 10

Col.Inch: 99.05

Ad Value: 108,955

PRValue (x3): 326,865

ศิลปิน: ชาว-ดำ

หัวข้อข่าว: 'ท็อป' แจงทุบตีเกาแก่แพร์ ชี้ฐานพึ่ง-ต้องก่อสร้างใหม่

เป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์โบราณคดีของชาติบ้านเมือง กฎหมายมิได้กำหนดอายุโบราณสถานเป็นตัวเลข เพราะกฎหมายเห็นช่องว่างที่ทำให้เกิดการทำลายโดยกฎหมายไม่สามารถปกป้องได้ เช่น ถ้ากฎหมายกำหนดว่าโบราณสถานต้องอายุ 100 ปี ขึ้นไป หากวันที่มีการรื้อทำลายโบราณสถาน อาคารมีอายุ 99 ปี 364 วัน กฎหมายไม่สามารถเอาผิดต่อการกระทำได้เนื่องจากอาคารมีได้อายุ 100 ปี กฎหมายจึงใช้คำกว้างๆ ว่า โดยอายุสมัย อาจจะเป็น 80 ปี 90 ปี และ 100 ปีหรือมากกว่านั้น ตามปัจจัยอื่นประกอบ อย่างไรก็ตาม ตาม พ.ร.บ.โบราณสถาน โบราณวัตถุ โบราณสถานไม่ว่าจะได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนหรือไม่ก็ตาม กฎหมายได้ให้การคุ้มครอง และกำหนดโทษต่อผู้กระทำผิดไว้ซึ่งทั้งสองประเภทต่างกันเพียงบทกำหนดโทษที่กำหนดสำหรับผู้กระทำผิดต่อโบราณสถานที่ยังทะเบียนทำให้เสียหายเสื่อมค่า มีโทษจำคุก 10 ปี ปรับ 1 ล้านบาท และโบราณสถานที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน จำคุก 7 ปี ปรับ 700,000 บาท

“เรื่องโบราณสถาน ดูเผินๆ อาจเหมือนเรื่องไกลตัว แต่จริงๆ แล้ววนเวียนอยู่ในชีวิตผู้คนแบบที่ไม่ได้สังเกต ตึกแถวที่ท่านเป็นเจ้าของอาคารหลังเก่าของโรงเรียน อาคารสำนักงานของรัฐหรือเอกชน แม้กระทั่งอาคารแปลกๆ อย่างคุกเรือนจำ ก็อาจเป็นโบราณสถานได้ ไม่ว่าอาคารนั้นจะเป็นของรัฐหรือเอกชน ผู้คนโดยมาก แม้แต่ผู้ใช้กฎหมายเองยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับโบราณสถานว่า ต้องได้รับการประกาศขึ้นทะเบียน จึงจะถือเป็นโบราณสถานที่ถูกกฎหมายคุ้มครอง ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิด การรื้อทำลายแม้เพียงวันเดียวก็สามารถทำลายสิ่งที่สั่งสมมาเป็นร้อยปีได้ ข้าเพื่อคิดไตร่ตรองชกนิต คงไม่ต้องมาเสียใจกันทีหลัง ไม่ต้องรอรรมคิลปากรบอว่าเก่า ถ้ารู้ เห็นคุณค่าก็จะเก็บรักษาด้วยตัวของท่านโดยไม่ต้องหาข้ออ้างข้ออ้างสำหรับการอนุรักษ์ควรอ้างเพื่อการรักษามีใช้อ้างเพื่อหาทางทำลาย” นายสายกลางกล่าว

ชกร.ทส.-นักวิชาการโพสต์เสียชีวิต

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า การรื้อถอนอาคารดังกล่าวทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ของข้าราชการ ทส.และแวดวงนักวิชาการด้านการป่าไม้เป็นอย่างมาก โดยนายวิจารย์ สิมมาฉาย อดีตปลัด ทส. โพสต์ข้อความพร้อมภาพถ่าย นายวิจารย์ด้านหน้าอาคารดังกล่าวและภาพข่าวอาคารที่ถูกรื้อถอน โดยระบุว่า ก็ได้แต่เสียดายมีโอกาสนไปเยือนก่อนเกษียณ ยังแนะนำให้เจ้าหน้าที่ในขณะนั้นเขียนเรื่องราวทั้งอาคาร ทั้งพื้นที่ ทั้งประเภทและอายุต้นไม้ ในบริเวณข้างเคียงและอนุรักษ์ไว้ ถือว่าเป็นอาคารที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ทั้งอายุของอาคารมากกว่า 120 ปี และเป็นพื้นที่ที่มีการศึกษาและพัฒนาทางด้านการศึกษาของไทย ที่มีความเกี่ยวข้องกับเชื่อมโยงทั้งการศึกษาป่าไม้ วิจัย การค้าและอุตสาหกรรมป่าไม้จนถึงปัจจุบัน

นายขวัญชัย ดวงสถาพร อาจารย์คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิกรมการสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา โพสต์ภาพอาคารดังกล่าวพร้อมข้อความระบุว่า ถ่ายรูปอาคารไม้สักหลังนี้ที่ริมแม่ข่ายม จ.แพร่ เมื่อตอนต้นปีนี้ วันนี้ทราบจากทางสื่อต่างๆ ว่ามีการรื้อทิ้งทั้งหลายจนเหลือแต่เนินดิน โดยให้เหตุผลว่าเพื่อซ่อมแซมให้ดีขึ้นในฐานะที่เป็นคนสอนและศึกษาวิจัยด้านนโยบายป่าไม้ นอกจากมีโอกาสดูชื่นชมความวิจิตรตระการตาของอาคารไม้สักหลังนี้แล้ว ทำให้ตนเห็นภาพคุณค่าทางประวัติศาสตร์และความยิ่งใหญ่ของการป่าไม้ไทยอย่างลึกซึ้งมากกว่าอ่านในตำราอย่างเดียว เมื่อกลับมากลางกรุงเทพฯ ยังได้หารือรอบรอบในที่ประชุมคณะอนุกรรมการการจัดวางนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ว่าน่าจะอนุรักษ์อาคารไม้สักของเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของการป่าไม้ไทยและประเทศไทยของคนไทยทุกคน

‘จ.ธรณ์’ ชี้เป็นบทเรียนทุกฝ่าย

นายธรณ์ อารังนาสวัสดิ์ รองคณบดีคณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนักวิชาการด้านทะเลและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่าเป็นคนชอบขับรถเที่ยวทั้งเมืองไทยและเมืองนอก

จุดที่ชอบมากคืออาคารเล็กๆ มีประวัติศาสตร์เรื่องราว ทำให้รู้สึกใกล้ชิดกว่าเข้าถึงได้ง่ายกว่าแหล่งท่องเที่ยวใหญ่เป้ง พอมารับข่าวอาคารของ บ.บอมเบย์เบอร์มา สร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. 2432 อายุ 131 ปี ถูกรื้อทำลายสิ้นสภาพแบบนี้ รู้สึกไม่ดีเลย

“ยิ่งเห็นชื่อโครงการ ‘ปรับปรุงซ่อมแซมอาคาร...’ แต่สภาพที่ปรากฏเรียกว่าถล่มทิ้งแล้วสร้างใหม่น่าจะเหมาะกว่า เราอาจสร้างอาคารใหม่ได้ แต่เราสร้าง ‘อายุ’ ของอาคารไม่ได้ สร้างร่องรอยประวัติศาสตร์ 130 กว่าปีไม่ได้ ในหลายประเทศที่ไป เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฯลฯ เมืองไหนมีอาคารแบบนี้ อายุระดับนี้ คนในเมืองล้วนแต่โชยไต่ใจ เป็นแหล่งเที่ยวระดับเอวอกได้เลย ยิ่งมีสตอรี่เกี่ยวข้องกับเมือง ถิ่นฐาน ยิ่งน่าสนใจ ใครก็อยากมาเห็นมาเรียนรู้” นายธรณ์กล่าว และว่า ในประเด็นนี้ผู้เกี่ยวข้องคงต้องชี้แจงกันไป แต่อยากฝากไว้ในช่วงหลังโควิดกำลังจะมีการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั่วประเทศ ผู้รับผิดชอบต้อง รอบคอบอย่างถึงที่สุด สำรองพื้นที่ สำรองสิ่งก่อสร้าง สำรองความเป็นธรรมชาติและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ได้ถามชุมชนปราชญ์ท้องถิ่น ปรึกษาคณะทำงานด้านวิชาการ เพราะแม้แต่พื้นที่ต่างๆ จะอยู่ในความดูแลของหน่วยงานท่าน แต่ไม่ได้หมายความว่าท่านเป็นเจ้าของ ไม่มีใครเป็นเจ้าของประวัติศาสตร์ได้ หวังว่าบทเรียนนี้คงจะช่วยให้ทุกหน่วยทุกฝ่ายลุกขึ้นมาตรวจสอบติดตามดูว่า ในพื้นที่เรามีอะไรสำคัญอะไรที่ควรหวงแหน อะไรที่ควรก้าวไว้ว่าห้ามหรือห้ามทำลาย แต่ทำนุบำรุงไว้ให้สมฐานะรากเหง้าความเป็นมา และอาจหาทางสนับสนุนผลักดันให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยปรึกษากับผู้รู้อย่างใกล้ชิด คุยกับชาวบ้านให้ทั่วถึง กรุณาอย่าทุบทำลายประวัติศาสตร์ชาติไทยด้วยความไม่รอบคอบ